

Marknad
Ulrika Formgren

2014-06-16

MINNESANTECKNINGAR

Elmarknadsrådets möte 2014-05-20

Närvarande

Fredrik Lind, Bergen Energi
Stefan Braun, Bixia
Martin Brink, DinEL
Mia Hansson, Energi Försäljning Sverige
Tomas Hirsch, SSAB EMEA
Torbjörn Forsberg, EON Energy Trading
Mikael Heikkilä, Fortum
Stig Åhman, Nord Pool Spot
Magnus Thorstensson, Svensk Energi
Lars Johansson, Trafikverket
Daniel Nordgren, Vattenfall AB

Ulla Sandborgh, Svenska kraftnät, ordförande
Ulrika Formgren, Svenska kraftnät, sekreterare
Thomas Tagesson, Svenska kraftnät
Jenny Fridström, Svenska kraftnät
Anders Danell, Svenska kraftnät (punkt 2)
Carolina Tengqvist, Svenska kraftnät (punkt 3)
Therese Erixon, Svenska kraftnät (punkt 3)
Rebecca Nilsson, Svenska kraftnät (punkt 1-6)
Erik Forsén, Svenska kraftnät
Anna Guldbrand, Svenska kraftnät (punkt 7-9)
Mårten Bergman, Svenska kraftnät (punkt 9)

SVENSKA KRAFTNÄT

BOX 1200
172 24 SUNDBYBERG
STUREGATAN 1

WWW.SVK.SE
REGISTRATOR@SVK.SE

TEL 08 475 80 00
FAX 08 475 89 50

Frånvarande

Johan Schönström, BillerudKorsnäs
Kaj Forsberg, Energimarknadsinspektionen
Jan Karlsson, Vattenfall Eldistribution

1 Dagordningen fastställs

Den nya medlemmen Fredrik Lind hälsades välkommen till rådet, så även Thomas Tagesson, ny chef för enheten Marknadsdesign på Svenska kraftnät.

Önskemål fördes fram på följande övriga frågor:

Stig Åhman ville lyfta de önskemål som framförts i Nord Pool Spots dialogforum om att slopa kravet att vara i balans inför timmen samt offentliggörande av reglerpriser under drifttimmen. Ulla svarade att Svenska kraftnäts enhet balanstjänst bjuds in till nästa möte för en diskussion av dessa frågor. Frågan berörs kort under punkten övrigt.

Fredrik Lind framförde missnöje med omsättningsavgiften på Nord Pool Spot, som han menade inte är konkurrensneutral. Frågan lyfts under punkt 10.

Magnus Torstensson efterfrågade en kommentar angående Energinet.dk:s besked att lansera fysiska transmissionsrätter i Danmark. Frågan tas som en övrig punkt.

Dagordningen fastställdes.

2 Generatorkoden (RfG) mfl

Anders Danell gav en kort information om status för nätkoder inom anslutningsområdet (se bilaga 1). Tre koder har passerat ACER och därmed är kommittéförfarande nästa steg. Processen är dock försenad och det är därför svårt att bedöma när koderna kommer att träda i kraft. När det gäller generatorkoden sammanställs just nu inom regeringskansliet Sveriges synpunkter på koden. Svenska kraftnät har initierat ett särskilt projekt, SinceE, för att säkerställa att Svenska kraftnät uppfyller beslutade nätkoder inom utsatt tid.

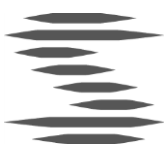

3 Transparensförordningen

Therese Erixon, biträdande projektledare för implementering av förordningen inom Svenska kraftnät, föredrog status och ny information sedan senaste föredragningen i Elmarknadsrådet (se bilaga 1). Therese berättade att den centrala plattformen för elmarknadsdata ska tas i drift av ENTSO-E den 5 januari 2015. Syftet med plattformen är att alla aktörer ska ha tillgång till samma information. En förfarandemanual som anger hur data ska samlas och publiceras, kommer inom kort att publiceras på ENTSO-E:s hemsida. Förutom på TSO:er och tillsynsmyndigheter så ställs krav på de som är så kallade primärägare – d.v.s. produktionsenheter, produktionsanläggningar, DSO:er, förbrukningsenheter, TSO:er, Elbörser och aktörer på balansmarknaden. För Sverige föreslås Svenska kraftnät och Nord Pool Spot (NPS) vara uppgiftstillhandahållare och kommer att vidarebefordra information till den centrala plattformen. För detta ändamål har TSO:erna i Norden tecknat avtal med NPS.

För förordningens artikel 14.1a och 14.1b nämnde Lina Tengqvist att man övervägt om man skulle kunna nyttja den information om produktionsanläggningar som balansansvariga redan idag skickar in. Med anledning av de kvalitetskrav på informationen som följer av förordningen så har man dock beslutat att samla in informationen specifikt för förordningens produktionsstypindelning. Torbjörn Forsberg frågade om all data blir offentlig. Therese svarade att när och på vilken detaljeringsgrad data blir offentligt varierar från artikel till artikel. Exempelvis enligt artikel 16.1a kommer faktisk produktion per timme och per anläggning på 100 MW eller mer att offentliggöras 5 dagar efter drifttimmen. Medan enligt artikel 14.1c så är produktionsprognoserna en summa per elområde.

Ägaren av produktionsanläggningen är den som är ansvarig för att skicka in data, inte den balansansvarige. Daniel Nordgren kommenterade att nätägaren ju innehar mycket relevant data för anläggningarna. Therese svarade att det är förordningen som styr på vilken part skyldigheten att lämna data ligger. Daniel kommenterade vidare att ägaren av produktionsanläggningen skulle kunna välja att skicka data direkt till den centrala plattformen, då det inte specificeras i förordningen att TSO:n ska samla in data. Lina svarade att man kommit fram till att den bästa lösningen för hela branschen är att TSO:n och NPS ansvarar för att samla ihop data och skicka den vidare till den centrala plattformen. Det står dock ägaren av produktionsanläggningen fritt att själv skicka in data direkt till den centrala plattformen via en annan tredje part om denne så önskar.

Mikael Heikkilä frågade om det inte finns motsvarande krav på konsumtion. Lina svarade att det finns krav på att större industrier ska rapportera vid större förändring i förbrukning likt det som UMM:as idag (se artikel 7).

Lina konstaterade att den mesta informationen redan idag finns tillgänglig, så den största förändringen med anledning av förordningen görs hos Svenska kraftnät och NPS. Svenska kraftnät kommer inom kort att publicera mer information på sin hemsida, och där kommer också den blankett att finnas som alla anläggningsägare > 1 MW ska fylla i och sända in.

Lina framförde också att Svenska kraftnät är tacksam för eventuell input från aktörerna för att göra den årliga uppdateringen av dessa uppgifter smidig.

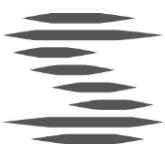
På Svenska kraftnäts hemsida finns ytterligare information:

<http://www.svk.se/Drift-och-marknad/Internationellt/Transparensforordningen>

4 Reservering av överföringskapacitet för utbyte av automatiska reserver

Rebecca Nilsson informerade om det projekt som Svenska kraftnät startat upp tillsammans med Statnett för att utvärdera möjligheten att reservera överföringskapacitet på Hasleförbindelsen för utbyte av automatiska reserver (se bilaga 1). Syftet med projektet är att ta ett steg i riktning mot en nordisk marknadslösning för utbyte av automatiska reserver. En nordisk marknad för reserver kan genom ökad konkurrens minska kostnaden för automatiska reserver. Balanskoden ger två möjligheter för att skapa ett optimalt nyttjande av reserver - reservation av kapacitet eller ett utbyte som bygger på sannolikhetsberäkningar.

Rebecca redogjorde för de resultat som marknadsanalyser har gett. Man har undersökt hur priserna påverkas av reservationer på 10, 25, 50 och 100 MW. Medelprispåverkan skulle för en reservation av 50 MW på Hasleförbindelsen för den analyserade perioden (10 veckor) ha varit 0,07 EUR/MWh i SE3 vid prisnivåer under 60 EUR/MWh. I och med att NPS analysen är gjord på 10 veckor med en mindre mängd ledig överföringskapacitet (50 MW eller mindre) så kan den uträknade medelprispåverkan anses vara högre än vad den i normalfallet borde bli. Mikael Heikkilä frågade efter prispåverkan i

övriga Norden. Rebecca svarade att för det fall till exempel Finland har samma pris som i SE3 så blir det även där en prispåverkan.

Summan av kostnads-nyttö-analysen har för den beräknade perioden visat på ett överskott på ~2,5 milj EUR.

Svenska kraftnät och Statnett har utifrån de genomförda analyserna sett på möjligheten att starta upp ett pilotprojekt för utbyte av FRR-A på just Hasleförbindelsen. Rebecca berättade att det i pilotprojektet kommer att göras en löpande jämförelse av värdet av att reservera kapacitet för reserver och värdet för marknaden att behålla kapaciteten, som därmed får avgöra huruvida kapacitet ska reserveras eller inte. Man har också tagit fram kriterier för vissa omständigheter då reservation inte ska göras.

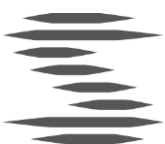
Innan ett pilotprojekt startas upp kommer godkännande att inhämtas från den svenska och den norska tillsynsmyndigheten. Om man utifrån utvärderingen av pilotperioden beslutar sig för att gå vidare med en permanent lösning ska det också göras en marknadskonsultation. Preliminär period för pilotprojektet är 18 september-14 november.

Torbjörn Forsberg frågade om man som alternativ skulle kunna använda motköp för att säkerställa kapaciteten. Jenny Fridström svarade att Svenska kraftnät just nu ser på flera olika möjligheter för utbyte av reserver och just motköp är något som man tittar på mellan SE1 och FI.

Stig Åhman frågade om det kan ge en samhällsekonomiskt negativ effekt. Rebecca svarade att Svenska kraftnät har utformat kriterierna för reservering av kapacitet på ett sätt som ska minimera risken för detta.

5 Balansansvarsavtalet – förändrade avgifter

Erik Forsén informerade om den höjning av avgifterna i balansansvarsavtalet som genomförs per den 1 augusti (se bilaga 1). Under 2013 har verksamhetsgren system gett ett resultat på -192 MKr, och prognosen för 2014 är fortsatt underskott trots den höjning som gjordes av avgifterna per den 1 januari 2014. Orsaken är ökade kostnader

för primärreglering. Avgiftshöjningen föregås av styrelsebeslut, varefter information kommer att gå ut till de balansansvariga.

Stefan Braun frågade om man kunnat se någon effekt av höjningen av avgiften på förbrukningsbalanskraft på de balansansvarigas balanshållning. Jenny Fridström svarade att nivån på den avgiften troligen är för liten för att ge någon avsevärd effekt på balanshållningen, vilket också framförts av balansansvariga. Nivån idag är dock så stor som den nordiska harmoniseringen medger.

6 Profilkompensation

Erik Forsén informerade om den profilkompensation som Svenska kraftnät införde 1 april 2013 med anledning av införande av timmätta schablonkunder (se bilaga 1). Kompensationen görs per elområde. Synpunkter har framförts till Svenska kraftnät att man istället för elområdespris i kompensationen bör använda nätområdespris. Svenska kraftnät har därför övervägt detta alternativ. Utvärderingen av denna alternativa metod har dock gett att nackdelarna (antal priser går från 4 st till 278 st) överväger fördelarna (ingen socialisering/eventuellt minskade risker för elhandlarna). Svenska kraftnät kommer därför inte att göra några förändringar, men det finns möjlighet för aktörerna att inkomma med skriftliga synpunkter på detta. Synpunkter ska vara Svenska kraftnät tillhanda 1 vecka innan nästa möte.

7 Avräkningsfrågor

Obalansindex

Erik Forsén informerade om första perioden med det nya obalansindex som introducerades vid årsskiftet (se bilaga 1). Erik visade antal balansansvariga per färgkategori under första kvartalet. Svenska kraftnät kommer att kommunicera de individuella resultaten till respektive balansansvarig före sommaren, och fortsätta kontakten med de som ligger i den röda kategorin efter sommaren. Hittills har dialogen bestått i inhämtande av förklaringar till stora obalanser, nästa steg är att överväga eventuella repressalier.

Martin Brink undrade om Svenska kraftnät uppfattar det som allvarligare om en stor aktör befinner sig i den gula kategorin jämfört med om en liten aktör befinner sig i den röda? Erik svarade att det får olika stor betydelse för systemet, det är också anledningen till att det finns två olika sätt att utvärdera företagen beroende på storlek.

NBS-projektet

Erik Forsén redogjorde för status i NBS-projektets tidplan (se bilaga 1). Erik lyfte fram att en första version av handboken har publicerats och även XML-formatet, och uppmanade aktörerna att redan nu starta förberedelser i form av inläsning av det. Det går också bra att ställa frågor till TSO:ns representanter eller direkt till projektorganisationen på nbs@fingrid.fi. Go-live-datum för Sverige är satt till 1 februari 2016 vilket innebär att det fortfarande är mer än 18 månader kvar.

I början av 2015 kommer NBS att publicera planen för driftsättning, där det kommer att framgå hur man blir kund hos eSett, hur kommunikationssystemen ska testas etc.

8 Nättariffen

Anna Guldbbrand redogjorde för status i översyn av nättariffen (se bilaga 1). När det gäller tariffen för 2015 så kommer inga strukturella förändringar att göras av effekttariffen, och förlustkoefficienterna som räknades om inför 2014 kommer att lämnas oförändrade. Anna nämnde att nätet har en hög utnyttjandenivå, särskilt i norr, varför önskemål om höjda abonnemang kommer att medföra utredning och att alla önskemål troligen inte kan tillgodoses.

När det gäller översynen av tariffen från år 2016 så utvärderas ett antal olika parametrar, men hittillsvarande resultat av detta ger inga indikationer på stora förändringar av tariffstrukturen. Den stegvisa utjämningen mellan produktion och förbrukning kommer att fortgå.

Anna sade att Svenska kraftnät återkommer med ett preliminärt förslag på tariff för 2015 på Elmarknadsrådet i september, som sedan följs av styrelsebeslut.

9 Second auctions – marknads-konsultation

Mårten Bergman informerade om innebörden av ett eventuellt införande av second auctions på Nord Pool Spot (se bilaga 1). Bakgrunden till att frågan diskuteras är den ökande andelen intermittent produktion som har gjort att Danmark har haft negativa priser och nått sitt prisgolv de senaste två åren. Innebörden av second auctions är att man skulle öppna orderböckerna igen, i cirka 10 minuter, och marknadsaktörerna får möjlighet att uppdatera och sända in nya bud. Målet är att vid golvpris få fram mer förbrukning/mindre produktion och vice versa vid takpris. Mårten gick igenom de processer som idag finns vid avkortning, och vilka utmaningar ett införande av second auctions skulle medföra. Svenska kraftnät avser att efterfråga aktörernas uppfattning om second auctions genom en marknadskonsultation.

Stig Åhman framförde att man genom second auctions skulle ge marknaden signalen att de inte behöver lägga in all kraft i första omgången. Magnus Torstensson menade att second auctions inte skulle vara förenligt med marknadsmodellen.

Mårten informerade att Svenska kraftnät har ambitionen att gå ut med marknadskonsultationen till de balansansvariga före sommaren. Det framfördes att ett genomförande skulle kunna påverka även andra aktörer, varför Mårten bjöd in till att komma med förslag på hur en utvidgning av konsultationen skulle kunna göras.

10 Information från Nord Pool Spot

Stig Åhman informerade om vad som är aktuellt inom Nord Pool Spots verksamhet. Bland annat att man arbetar med att ta fram en ny IT-portal som medlemmar själva skall kunna logga in sig till för att göra ändringar mm. Vidare berättade Stig att en pressrelease gick ut igår om att man slutfört första fasen i ett samarbete mellan börser och ett större antal TSO:er i Europa för att implementera en gemensam lösning för intra day handel över landsgränser.

Stig nämnde också att arbetet fortgår med den regionala priskopplingen (Price coupling of Region, "PCR") av dagen-före-handeln. North West Europe och South

West Europe kopplades samman den 13 maj. Även Italien, Schweiz med flera länder kommer troligen att anslutas senare under året.

Arbete pågår också med att introducera marknadskoppling av intradag-handeln.

Fredrik Lind lyfte sin fråga om NPS:s omsättningstariff som Oberoende Elhandlare menar är snedvridande ur konkurrenshänseende. De menar att tariffens utformning ger vertikalt integrerade företag fördelar, då de kan lägga ihop köp- och säljbud, och de har av den anledningen anmält tariffen till det norska konkurrensverket. Fredrik förde fram tanken att börsens kostnader skulle kunna täckas av de avgifter som Svenska kraftnät tar ut. Jenny svarade att det inte är lämpligt att Svenska kraftnät tar ut avgifter å börsens vägnar. Det konstaterades att Oberoende Elhandlare får driva frågan om omsättningstariffen gentemot NPS.

11 Övriga frågor

Magnus Torstensson efterfrågade en kommentar från Svenska kraftnät angående Energinet.dk:s besked att lansera fysiska transmissionsrätter i Danmark och undrade vilka skäl Energinet.dk har angett. Ulla svarade att Svenska kraftnät inte har involverats under hand, och att Energinet.dk inte har angett några tydliga skäl.

Stig Åhman framförde att aktörer i NPS:s dialogforum framfört åsikten att reglerkraft-data i realtid idag är en form av insiderinformation för vissa aktörer, och att man borde överväga att delge alla denna information för att på så sätt uppnå större transparens och även undvika att få ”testbud”. Det har också framförts önskemål att ta bort kravet på att vara i balans inför drifttimmen med argumentet att Elbas inte är en likvid marknad nog för detta, och för att man menar att produktionsresurser sparas för den egna balansen istället för att läggas ut på Elbas. Dessa två frågor förbereds av NPS till nästa möte i Elmarknadsrådet.

12 Kommande möten

Följande möten är inplanerade för 2014:

- Tisdag 23 september kl 10.00-15.00 i Sundbyberg
- Tisdag 25 november kl 10.00-15.00 i Sundbyberg

Göteborg Energi har erbjudit möjligheten att hålla ett Elmarknadsråd i Göteborg i kombination med ett studiebesök på den nya biogasanläggningen GoBiGas. Intresse verkade finnas för detta i rådet, och vilket möte som är lämpligt att förlägga i Göteborg tas beslut om på nästa möte.

Bilagor: Bilaga 1 – Information från Svenska kraftnät (punkt 2-9)

